

Citační software

O software, který vám pomůže a usnadní práci

Vojtěch Zeisek

Katedra botaniky PřF UK & Botanický ústav AV ČR
<https://trapa.cz/cs>, zeisek@natur.cuni.cz

10. 11. 2023

Obsah

- 1 Obecně
- 2 EndNote
- 3 Mendeley
- 4 Zotero
- 5 Závěr

K čemu to je I

Usnadnění jinak pracného udržování citací

- V každém odborném textu, včetně BP, musí být veškerá tvrzení vždy doložena citacemi (Usus, 1800).
- Jinak text neprojde (Obhajoba & Komise, 2013).

Literatura:

- Usus, Obecný Odborný 1800. Psaní odborného textu. *Journal of Understanding*, **1**, 209–216.
- Obhajoba, Veřejná & Komise Zkušební 2013. Hodnocení kvality. *Journal of Acceptance* (**2013**) 8–15.

Ručně to lze dělat dokud máte pár stránek textu, jednotky citací a nebudete citace měnit a nebudete měnit styl jejich zobrazení...

K čemu to je III

- V každém odborném textu, včetně BP, musí být veškerá tvrzení vždy doložena citacemi¹.
- Jinak text neprojde².

Literatura:

- ① Usus, OO. Psaní odborného textu. J. Understand. 1, 209–216 (1800).
- ② Obhajoba, V & Komise Z. Hodnocení kvality. J. Accept. 213, 8–15 (2013).

Chcete to dělat ručně? Vážně?

- Vše citované v textu bude v literatuře a naopak...?
- Budete mít stovky článků a desítky stran textu...?
- Vše bude mít jednotný styl...?
- Udržíte pořádek když to začnete měnit...?

Jaký citační software existuje – výběr I

- **Zotero** – multiplatformní, freeware, open-source, dostupný na <https://www.zotero.org/>
- **Mendeley** – multiplatformní, freeware, dostupný na <https://www.mendeley.com/>, spojený s Elsevirem a Scopusem
- **JabRef** – multiplatformní, open-source, freeware, dostupný na <https://www.jabref.org/>, pracuje s B_IB_TE_Xem, LibreOffice Writerem i MS Wordem
- **EndNote** – placený software, zkušební 30 denní verze je dostupná na <https://endnote.com/>
- **EndNote Web** – kompatibilní k EndNote, pro uživatele z PŘF UK zdarma v rámci přístupu k [Web of Science](https://www.myendnoteweb.com/), viz <https://www.myendnoteweb.com/>
- **RefWorks** – primárně on-line služba, viz <https://www.refworks.com/>, spojeno s [ProQuestem](https://www.proquest.com/)

Jaký citační software existuje – výběr II

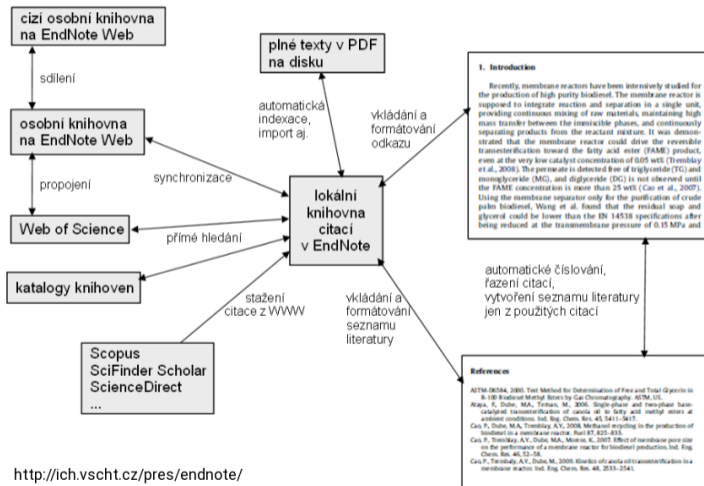
- **BIBTEX** – multiplatformní, open-source, freeware, doplněk pro uživatele T_EXu, L_AT_EXu a X_YL_AT_EXu a jejich variant, viz <https://www.bibtex.org/>
- Základní nástroje pro správu citací jsou i v LibreOffice, v MS Office lze např. vytvořit a využít databázi v MS Access a propojit jí s MS Word
 - Funkčně to za specializovanými nástroji dosti zaostává...
- A mnoho dalších (zdarma např. Quiqqa, placené např. Citavi nebo Papers)...
- Všechny nástroje se rozvíjí...
- Zvláště pro BIBTEX existuje velké množství různých nástrojů (Kile a KBibTeX, ...)
- Je jedno, jaký nástroj si vyberete, s jedním se naučte pořádně pracovat a systematicky jej používejte...

Co to umí

- Stáhnout citaci do databáze/knihovny (z WoS, Scopus, ...)
- Propojit citaci v dokumentu (v databázi, textu) s PDF fulltextu, webem časopisu, ...
- Vytáhnout informace (autor, titul, časopis, ...) z PDF (většinou), webové stránky článku, ...
- Pracovat s různými on-line zdroji
- Organizovat a prohledávat citace (klíčová slova, kategorie, ...)
- Pracovat s textovým editorem/procesorem ([Word](#), [LibreOffice](#), \TeX , ...), vkládání citací do textu
- Upravovat citace v textu během psaní, upravovat aktuální bibliografii, ...
- Měnit citační styly v průběhu tvorby dokumentu
- Sdílet svojí knihovnu s kolegy (většinou)
- A mnoho dalšího...

Mapa funkcí na příkladu EndNote

U ostatních je to podobné...

Stáhnutí citace

- Většina on-line databází nabízí možnost exportu záznamu v různých formátech...
- Většina programů umí importovat víc formátů...

The screenshot shows a web browser window displaying a record from the Web of Science database. The article title is "The ethics of citation: A matter of science's family values". The author is Barry A. Palivitz. The article is from the journal SCIENTIST, Volume 11, Issue 12, Page 6-8, published in June 1997. The abstract discusses citation ethics and the importance of recognizing prior work. The author information section provides the corresponding address and email for Barry A. Palivitz at the University of Georgia. The article is categorized under Information Science & Library Science, Science & Technology - Other Topics, and Information Science & Library Science: Multidisciplinary Sciences.

An "Export" menu is open over the article details, showing various options for downloading the record:

- Export to:
- Add To Marked List
- EndNote online
- EndNote desktop
- Add to my researcher profile
- Plain text file
- RIS (other reference software)
- BIBTeX
- Docx
- Tab delimited file
- Printable HTML file
- Email
- More Export Options

Other visible elements include a search bar at the top, a navigation sidebar on the left, and a "Cited References" section on the right with a "View Related Records" link. A "You may also like..." section is also visible at the bottom right.

Mendelej

Dostupný zdarma, multiplatformní, s možností on-line synchronizace (zdarma 2 GB prostoru, víc lze dokoupit), ...

The screenshot displays the Mendelej software interface. On the left, a list of references is visible, including entries by Lارسن (1996), Lارسن (1999), and Lارسن (2000). The main window shows a detailed view of a reference titled "Two new species of *Valeriana* (Valerianaceae) from the mountains of northern Andes". The article details include the authors (Lارسن & Dávila), the journal (Monsis Journal of Botany), the volume (11), the issue (1), and the year (2010). The abstract discusses the discovery of two new species, *Valeriana* *sp. nov.* and *Valeriana* *sp. nov.*, from the mountains of northern Andes. The interface also shows a sidebar with navigation options and a search bar.

<https://www.mendeley.com/>

Mendeley web

- Knihovna je dostupná on-line
- Články lze prostřednictvím skupin sdílet s kolegy
- Lze prohledávat on-line databáze a rovnou přidávat do knihovny
- A další funkce... Ostatní to mají podobně...

On-line knihovna

AUTHORS	YEAR	TITLE	SOURCE
Padilla-García N, Srám...	2022	The importance of considering the evolutionary history of polyploids whe...	Journal of Bioge...
Kirschner J, Girdál B, ...	2021	Taraxacum mirabile, an enigmatic sexual halophitous endemic dandelion...	Phytotaxa
Stojanova B, Šumakov ...	2020	Low genetic differentiation despite high fragmentation in the endemic ser...	Conservation Ge...
Lifinov R, Zeisek V, Pt...	2021	Relative performance of customized and universal probe sets in target e...	Applications in P...
Kirschner J, Štěpánek ...	2017	Taraxacum sect. Orientalia (Compositae: crepidinae) and the West Himal...	Phytotaxa
Kirschner J, Zeisek V	2017	Diploids of the Valeriana officinalis group (Valerianaceae) in Central Eur...	Wildernessia
F V K		Identification of oligoclonal agamosperous microspecies: taxonomic sp...	
Chumová Z, Belyayev ...	2022	The relationship between transposable elements and ecological niches I...	Frontiers in Plant...
Girdál B, Štěpánek J, ...	2018	What is and what is not taraxacum bithynicum (Compositae, crepidinae)	Phytotaxa
Kirschner J, Štěpánek J, V...	2019	Analysis of wild Taraxacum bicorne Dahlst. (Compositae-Crepidinae) as...	Genetic Resour...
Schmickl R, Lissin A, Z...	2016	Phylogenetic marker development for target enrichment from transcripto...	Molecular ecolog...
Knotek A, Konečná V, ...	2020	Parallel Alpine Differentiation in Arabidopsis arenosa	Frontiers in Plant...
Němcová V, Pichrová ...	2015	Mallomonas alpestrina sp. Nov. (Synurales, chrysophyceae, stramenop...	Phytotaxa

Vyhledávání propojené se Scopusem/Elsevierem

11 results

Sort by: Most relevant, Most recent, Most cited

2021 (1)

2020 (1)

2018 (1)

2013 (1)

2012 (1)

See more

DOCUMENT TYPE

Journal (10)

Book Section (1)

Exploring the utility of "next-generation" sequence data on inferring the phylogeny of the South American Valeriana (Valerianaceae)

Charles D. Bell, Lauren A. Gonzalez

Molecular Phylogenetics and Evolution (2018), 10.1016/j.ympev.2018.02.014

We recovered over 3000 loci for 14 species of southern South American Valeriana, with 140 loci present ... While the phylogeny of Valerianaceae has received a great deal of attention in the last decade, species

+ Add to library View PDF Related

Phylogeny of valerianaceae based on matK and ITS markers, with reference to matK individual polymorphism

Orlane Hidalgo, Teresa Gamatejé [...], Joël Mathez

Annals of Botany (2004), 10.1093/aob/mch042

The correlation between molecular phylogeny and biogeography is close ... natural classification of the family and generally in proposing a robust treatment of the large

Skupiny, kde lze sdílet články s kolegy

Import ze stránky časopisu do Mendeley

Článek se nainportuje do on-line knihovny a z ní se synchronizuje do aplikace v počítači

- Lze importovat z webových článků časopisů, z on-line databází, z PDF článků, z jiných citačních nástrojů, ...

The screenshot illustrates the process of importing a scientific article into Mendeley. The main window shows the Mendeley Reference Manager desktop application. In the background, a web browser displays a scientific article from the BioOne Digital Library. The article title is "Diploids of the *Valeriana officinalis* group (*Valerianaceae*) in Central Europe, and an attempt to unravel the nomenclatural chaos". The Mendeley Web Importer window is overlaid on the browser, showing the article's metadata and a "View PDF" button. A red label "Mendeley desktop" points to the application window.

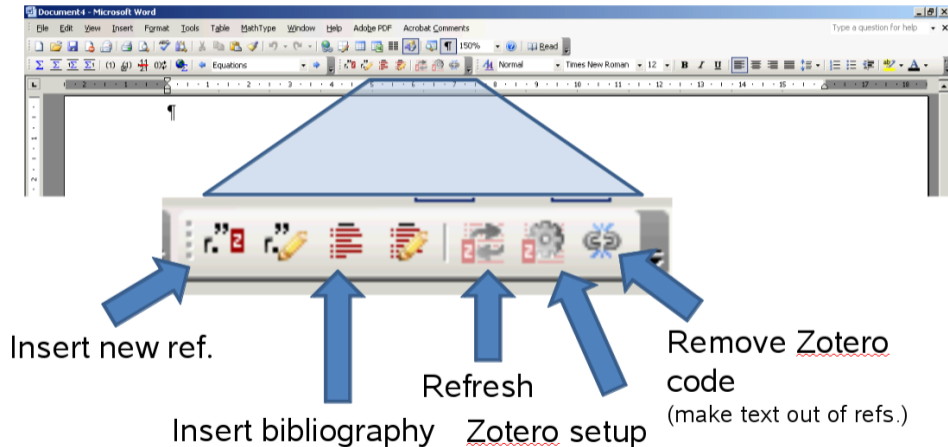
Knihovna v Zotero

- Zotero (<https://www.zotero.org/>) má doplněk pro prohlížeč (Mozilla Firefox, Google Chrome a odvozeniny, Apple Safari a MS Edge) a samostatnou aplikaci pro MS Windows, macOS i Linux

The screenshot shows the Zotero desktop application interface. The main window displays a list of search results for the query "A phylogenetic analysis...". The results are organized into columns: "Název" (Title), "Tvůrce" (Author), "Rok" (Year), "Informace" (Information), "Přeměny" (Transformations), "Šablony" (Templates), and "Související" (Related). The selected entry is "A phylogenetic analysis of Primulae s.l. based on internal transcribed spacer (ITS) DNA sequence data" by Martins et al. (2021). The right-hand pane shows the details of this entry, including the title, author list (Martins, L., Oberprieler, C., Helbig, F. H.), abstract, and publication information (Plant Systematics and Evolution, No. 237, pp. 1-2, 2020).

Vkládání do Wordu nebo podobného programu

- Zotero a Mendeley spolupracují s MS Office i **Libre Office** na Windows, macOS i Linuxu, komerční programy obvykle jen s MS Word na MS Windows nebo macOS

Praktická ukázka...

Vkládání a správa citací ze Zotera do textového procesoru

New species of *Valeriana* sect. *Bracteata* from Colombia and notes about the taxonomy

- 1 Graebner 1906 for comprehensive revision), i.e. *Arctiastrum* DC., *Astrepchia* DuRoi.
- 2 Graebn., *Phuodendron* Graebn., *Phyllactis* Pers., *Stangea* Graebn. and *Valeriana* I.

reated as sections or subgenera); for

comprehensive comparison of those genera sections see Eriksen

(e.g. Bell and Donoghue 2005, Bell et al. 2012) are more suppo

Species belonging to *Valeriana* sect. *Bracteata* B.

members of independent genus *Phyllactis* (e.g. Gutlein and

Lorcher and Weberling 1990) which was described from high

group of mostly acaulescent herbs with involucrate flowers (7

Phyllogida, *P. tenuifolia* and *P. spathulata*). There have been de

and species included (Larsen 1986, Eriksen 1989a). Currently

Valeriana (e.g. Eriksen 1989a), which view is also support

Donoghue 2005, Bell et al. 2012). Species included into *Phy*

Název	Tvůrce	Rok
Pr... Bell a Columbus	Bell	2008
Pr... Bell	Bell	2004
Pr... Bell a Donoghue	Bell a Donoghue	2005
Ds... Bell a Donoghue	Bell a Donoghue	2005
Th... Bell et al.	Bell et al.	2005
Ph... Bell	Bell	2007
Ph... Bell et al.	Bell et al.	2012
Sec... Bell et al.	Bell et al.	1999
Th... Bell et al.	Bell et al.	2005
Ph... Bell a Hyvärinen	Bell a Hyvärinen	2010
Th... Bell a Newton	Bell a Newton	2005
Ser... Bello et al.	Bello et al.	2013
Elu... Bello et al.	Bello et al.	2008
Flo... Bello et al.	Bello et al.	2004
A n... Beikobyl'skij et al.	Beikobyl'skij et al.	2007
Ev... Beikobyl'skij et al.	Beikobyl'skij et al.	2008
Asi... Beikobyl'skij et al.	Beikobyl'skij et al.	2008
Ph... Beltrán et al.	Beltrán et al.	2002
Ms... Bena	Bena	2001
Cr... Bendich	Bendich	2004
Elu... Bendšky et al.	Bendšky et al.	2010
Bio... Benham et al.	Benham et al.	2015
Th... Benham a Witt	Benham a Witt	2016
Th... Benham a Witt	Benham a Witt	2016

Špetka typografie a usnadnění práce I

● **Používejte styly!**

- Můžete formát nadpisů, odstavců apod. měnit centrálně — změny se ihned projeví všude (ručně vždy někde něco zkažete...)
- Text bude mít jednotný vzhled, styly logicky povedou čtenáře
- Ze stylů nadpisů lze na pár kliknutí vygenerovat hierarchický obsah (samozřejmě nastylovatelný)
- **Needitujte ručně** vzhledy odstavců, speciálních formátů (pro zdrojový kód, ...) — vše řešte přes předdefinované styly
- Na začátku je s tím víc práce, ale celkově se to velmi vyplatí

● **Používejte křížové odkazy a pole!**

- Slouží jako propojení mezi prvky dokumentu — typicky jako odkaz na obrázek apod. (lze odkázat na jeho různě zformátované číslo, stránku, ...)
- Číslování obrázků, tabulek, apod. se automaticky aktualizuje při přidání/odebrání/přesunutí, stejně tak odkazy na daný obrázek/...
- Lze automaticky vygenerovat seznamy obrázků/tabulek/...

Špetka typografie a usnadnění práce II

- Často ukládejte, včetně **záloh**, ukládejte různé verze — můžete se k něčemu vrátit
 - Užitečné je použít nějaký nástroj pro správu verzí — základní funkce jsou v Office sadách, pokročilejší uživatelé mohou použít třeba **Git** — v případě potřeby se můžete vrátit k předchozí verzi dokumentu
- Seznamte se se **základními typografickými pravidly**
 - **Typografie** (grafická úprava textu) slouží k tomu, aby se text dobře (pohodlně) četl (a zároveň dobře vypadal)
 - V odborném textu sjednocuje styl psaní např. jednotek, odborných jmen *kurzívou* apod., což usnadňuje orientaci v textu a odstraňuje nejasnosti při čtení
 - Pro angličtinu viz např. **Wiley House Style**
- Čtěte nápovědy svých programů
 - Ať už používáte cokoliv, používejte to efektivně
 - Vaše programy možná (určitě:-) umí víc, než si myslíte...
 - Děláte-li ručně nějakou nudnou opakující se práci, určitě na to existuje jednoduchá automatická funkce...

Špetka typografie a usnadnění práce III

- Odkazy na návody
 - [Jak vytvořit závěrečnou písemnou práci](#) — návod původně pro OpenOffice, ale logika je platná pro všechny podobné programy
 - [Kniha LibreOffice Writer: Praktický průvodce](#) — vše, co jste potřebovali vědět (starší, ale stále platné)
 - [Uživatelská příručky LibreOffice](#)
 - [Návody, formátování, ...](#)
 - Ptejte se svých [oblíbených vyhledávačů](#) a/nebo umělé inteligence (vyřeší vám spoustu technických potíží)
- Aby text vypadal dobře, je lepší se vyhnout kancelářským sadám (MS Office, LibreOffice, apod.) a použít raději nástroj specializovaný na sazbu
 - Nejjednodušší je text za použití stylů napsat v nějaké Office sadě a vysázet ve **Scribu** (<https://www.scribus.net/> a <https://scribus.cz/>), což je program specializovaný na sazbu, podobně jako [Adobe InDesign](#)) nebo v něčem podobném

Užitečné odkazy

- EndNote: <https://endnote.com/>
- Zotero: <https://www.zotero.org/>
- Mendeley: <https://www.mendeley.com/>
- Tutoriál k EndNote: <http://ich.vscht.cz/pres/endnote/>
- Návod na Mendeley: <https://www.linuxexpres.cz/software/mendeley-a-mate-poradek-v-publikacich>
- Návod na Zotero:
https://www.zotero.org/support/quick_start_guide
- BIB_TE_X a X_YL_AT_EX (v Linuxu):
<https://www.linuxexpres.cz/software/kile-a-kbibtex>
- Vizuální editor pro X_YL_AT_EX (pro všechny systémy): [úvod](#) a [podrobnější návod](#)

Děkuji za pozornost...

...otázky?

<https://phdcomics.com/comics/archive.php?comid=1732>